

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О.Б. Жильцов
« 03 » 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво*»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин відповідає навчальному плану. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А.О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0095/17

(підпис) (прізвище, ініціали)
« 20 » 17

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок» для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Розробник: Крюкова Ганна Олексіївна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «11» січня 2017 року № 6

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

(підпис)

Ю.В.Романенкова

© _____, 2017 рік

© _____, 2017 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	8
II. Структура навчальної дисципліни.....	8
III. Програма	
Змістовий модуль 1. Зображення оголеної жіночої натури з проробкою скелету, що стоїть з опорою на одну ногу.....	9
IV. Навчально-методична карта студента.....	11
V. Завдання для самостійної роботи	12
Карта самостійної роботи бакалавра.....	12
VI. Система поточного та підсумкового контролю	13
VII. Методи навчання	15
VIII. Методичне забезпечення курсу	16
IX. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни.....	16
X. Рекомендована література (основна, додаткова)	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Рисунок» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньої програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Рисунок», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності в зображенні постаті людини.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є набуття базових знань з дисципліни «Рисунок»; надати знання теоретичних основ дисципліни «Рисунок», особливостей різних графічних прийомів у зображенні людини; навчити практичних навичок роботи, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра образотворчого мистецтва формуються **загальні та фахові компетентності**.

Загальні компетентності: світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня;

Фахові компетентності:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні (папір чи інша площина) для зображення задуманого.

Результати навчання: Знання, практичні навички та вміння.

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння: уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання.

Готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності.

Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Форма контролю: поточні оцінки за виконання практичних завдань. По завершенню семестру – екзамен.

Програма передбачає послідовне вивчення рисунка постаті людини шляхом виконання різних завдань з натури. Процес виконання начерків має будуватись на невід'ємному зв'язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, пластичних, просторових та світлотіньових співвідношень. Вся система навчання рисунка повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння

прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з природи та короточасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

Теоретичну підготовку з основ рисунка.

Практичну роботу /навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- ✓ Теоретичну підготовку з основ мистецтва живопису.
- ✓ Практичну роботу (навчальні завдання, етюди, творчі роботи).
- ✓ Навчально-творчу діяльність під час виконання самостійних завдань.
- ✓ Самостійну роботу студентів, виконання творчої роботи.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве зображення природи. Вони мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

Після завершення семестру студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками з рисунка постаті людини;
- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу;
- знати історію методів викладання рисунка, вміти аналізувати твори мистецтва;
- володіти методикою викладання рисунка, користуючись наочними засобами

в структурі навчального процесу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення індивідуальної та самостійної роботи студентів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

<i>Обсяг, найменування показників</i>	<i>Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень</i>	<i>Характеристика навчальної програми</i>
Кількість кредитів: 3 Кількість змістових модулів: 1 Загальна кількість годин: 108	Шифр та назва галузі знань 0202 «Мистецтво» Шифр та назва напрямку підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво» Освітній рівень: Перший (бакалаврський)	Нормативна Рік підготовки – 3 -й Семестрів – 6-й Аудиторні заняття – 28 год., з них: практичні заняття: 28 год. Модульний контроль: 4 год. Самостійна робота: 40 год. Семестровий контроль: 36 год. Форма контролю: екзамен

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовний модуль 1. Зображення оголеної жіночої натури, що стоїть з опорою на одну ногу							
1.	Зображення оголеної жіночої натури, що стоїть з опорою на одну ногу	34	14	14	20		
2.	Зображення оголеної жіночої натури, що стоїть зі спини з опорою на одну ногу	34	14	14	20		
Разом		108	28	28	40	4	36
<i>Разом за навчальним планом</i>		108	28	24	40	4	36

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ЗОБРАЖЕННЯ ОГОЛЕНОЇ ЖІНОЧОЇ НАТУРИ, ЩО СТОЇТЬ З ОПОРОЮ НА ОДНУ НОГУ ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Заняття 1. Зображення оголеної жіночої натури, що стоїть з опорою на одну ногу (14 год.)

Конструктивний рисунок. Формат – А2. Освітлення денне.

Постановка: жіноча модель з опорою на одну ногу, поруч стоїть скелет людини.

Мета: оволодіти знаннями конструктивно-структурного зображення постаті людини.

Завдання: гармонійно розташувати 2 зображення у форматі (малюнок постаті та поруч скелет цієї постаті зі свого ракурсу), переконливо поставити постать на поверхню підіуму, встановити пропорції та вирішити рисунок об'ємно.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення постаті та скелету в заданому форматі 2 год.

2 етап роботи: зображення скелету та постаті за правилами конструктивної побудови, взаємозв'язок загальних форм фігури 2 год.

3 етап роботи: перехід від узагальнення до деталізації, від великих до малих частин. Уточнення пропорцій та промальовка скелету, на основі цього тональна проробити форми тіла постаті (звернути увагу на колінний суглоб, стопи та рук). Моделюючи форми, важливо не забувати про простір навколо фігури: фігура не повинна здаватись приклеєною до аркуша 4 год.

4 етап роботи: детальне опрацювання форм натури. Нюанси пластики тіла. Відтворення світлотіньових співвідношень – власні, падаючі тіні та рефлекси 4 год.

5 етап роботи: етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи

прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота 2 год.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

Завдання 2. Зображення оголеної жіночої натури, що стоїть зі спини з опорою на одну ногу (14 год.)

Конструктивний рисунок. Формат – А2. Освітлення денне.

Постановка: жіноча модель з опорою на одну ногу, що стоїть зі спини. Поруч скелет в тому ж русі.

Мета: розвивати вміння глибше і впевненіше відчувати форму, пластичну та анатомічну побудову людини, розуміти пропорційну та об'ємну цілісність.

Завдання: гармонійно розташувати 2 зображення у форматі А2 (малюнок постаті та поруч скелет цієї постаті зі свого ракурсу), переконливо поставити постать на поверхню подіуму, встановити пропорції та вирішити рисунок об'ємно.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення постаті та скелету в заданому форматі 2 год.

2 етап роботи: зображення скелету та постаті за правилами конструктивної побудови, взаємозв'язок загальних форм фігури 2 год.

3 етап роботи: впевнена побудова, уточнення пропорцій та промальовка скелету, тональна проробка форми натури. Перехід від узагальнення до деталізації, від великих до малих частин 4 год.

4 етап роботи: детальна проробка анатомічної побудови жіночої натури. Нюанси пластики тіла. Відтворення світлотіньових співвідношень – власні, падаючі тіні та рефлекси 4 год.

5 етап роботи: етап узагальнення, використання прийому «від конкретного до загального» 2 год.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5]

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Рисунок»

Разом: 108 год., практичні заняття – 28 год.,
самостійна робота – 40 год., семестровий контроль – 36 год.,
модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I
Назва модуля	Зображення оголеної жіночої натури, що стоїть з опорою на одну ногу
Кількість балів за модуль	279 балів
Теми практичних занять	1. Зображення оголеної жіночої натури, що стоїть з опорою на одну ногу <i>(відвідування –7 балів, 70 балів за роботу)</i> 2. Зображення оголеної жіночої натури, що стоїть зі спини з опорою на одну ногу <i>(відвідування –7 балів, 70 балів за роботу)</i>
Самостійна робота	Табл. 5.1 <i>(100 балів)</i>
Види поточного контролю	МКР № 1 <i>(25 балів)</i>
Підсумковий рейтинговий бал	279 б. + 284 б. (бали за V семестр) = 563 бали (коефіцієнт успішності: 563 ÷ 60 = 9,39)
Форма підсумкового контролю	Екзамен (40 балів)

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ЗОБРАЖЕННЯ ОГОЛЕНОЇ ЖІНОЧОЇ
НАТУРИ З ПРОРОБКОЮ СКЕЛЕТУ, ЩО СТОЇТЬ З ОПОРОЮ НА
ОДНУ НОГУ

1.	Автопортрет з руками (оцінюється як творча)	20 б.
2.	Начерки фігури людини, що стоїть, з різних ракурсів (10 шт.)	50 б.
3.	Анатомічні замальовки людей з промальовуванням скелету сидячи, лежачи та стоячи (6 шт.)	30 б.

Карта самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль І. Зображення оголеної жіночої натури з проробкою скелету, що стоїть з опорою на одну ногу		
1. Автопортрет з руками (оцінюється як творча)	модульний контроль	20
2. Начерки фігури людини, що стоїть, з різних ракурсів (10 шт.)	модульний контроль	50
3. Анатомічні замальовки людей з промальовуванням скелету сидячи, лежачи та стоячи (6 шт.)	модульний контроль	30
<i>Разом: 40 год.</i>	<i>Разом: 100 балів</i>	

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Рисунок» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 6.1. – 6.3.

Таблиця 6.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	1	14	14
2	Робота на практичному занятті	10	14	140
3	Самостійна робота	-	-	100
4	МКР	25	1	25
Кількість балів за 6 семестр				279
Кількість балів за 5 семестр				284
Максимальна кількість балів без урахування коефіцієнта				563
Коефіцієнт визначення успішності				9,39
Максимальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта без екзамену				60
			Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал				100

Таблиця 6.2

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Бали за 5 семестр	Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта без екзамену	Екзамен	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта
ЗМ № 1								
T1	T2	МКР	284	563	9,39	60	40	100
127	127	25						
279								

Таблиця 6.3

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою Університету	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою, з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю перегляд
- ✓ Методичний фонд.
- ✓ Роботи студентів з фонду.

IX. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- ✓ Аудиторії, розраховані на роботу 12-15 студентів одночасно, на кожного розраховується по 2 кв. м.
- ✓ Мольберти в комплекті для роботи студентів з натури .
- ✓ Планшети зазначеного формату.
- ✓ Софіти для освітлення натурних постановок.
- ✓ Підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок.
- ✓ Предмети і драперії натюрмортного фонду.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. – 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
3. Лумис Э.Обнаженная натура. Руководство по рисованию / Эндрю Лумис; [пер. с англ. А. Куняева]. – М.: Эксмо, 2012. – 208 с.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 5-ти примірниках).
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
5. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ, 2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).

Додаткова:

1. Барщ А. наброски и зарисовки / А. Барщ. – М.: Искусство, 1970. – 164 с.
2. Гордон Л. Рисунок. Техника рисования фигуры человека. / Л. Гордон. – М.: Эксмо-Пресс, 2000 – 144 с.
3. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись: Учебное пособие.- 4-е изд. «Стереотип» / Ю. М. Кирцер – М.: Высшая школа: Издательский центр «Академия», 2001. – 27 с.
4. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопись / М. Т. Попов – К.: ТОВ «Європа Прінт», 2008. – 134 с.
5. Чиварди Дж. Рисунок. Обнаженная натура. Полный курс /Д. Чиварди. – М.: ЭКСМО, 2009. – 224 с.